

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна**

Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету психології
Надія КРЕЙДУН

“ _____ ” _____ 2023 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

«ЕЛІТАРНА І МАСОВА КУЛЬТУРА: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР»

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 - Психологія

Освітня програма - Психологія

Вид дисципліни - вибіркова

Факультет - психології

Укладач: канд.філол.н., доц. Мариняк Р.С.

Навчальний контент:

I. Лекції.

Лекція 1. Принципи співвідношення між масовою й елітарною культурою.

Масова та елітарна культура.

Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Елітарна культура – субкультура привілейованих груп суспільства. Теорія і практика елітарної культури. Феномен другої половини ХХ ст. - формування і поширення масової культури. Масова культура і її комерційний характер. Продукт сучасної масової культури. Кітч як пародійне вираження маскульту.

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура принад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (ХХ століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Лекція 2. Наукове осмислення субкультур та контркультур.

Домінантна культура (всезагальна). Субкультура як антитеза до домінуючої культури. «Контркультура»: позначення соціально-культурних настанов, які протистоять фундаментальним принципам панівної культури; відмова від соціальних цінностей, моральних норм та ідеалів, стандартів і стереотипів масової культури, що склалися в умовах сучасної техногенної культури.

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура принад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (ХХ століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Лекція 3. Феномен елітарного та масового мистецтва в українському культурному вимірі

Тема 1. Елітарна та масова література в сучасній Україні: шляхи розрізнення

Література еліт. Відмінні ознаки елітарної і масової літератури. критерій популярності й тиражу. Масова література: повторення й упізнавання готових схем, жанрів, гра за правилами. Література еліт: художня творчість експериментальна, алюзивність.

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура припад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Лекція 4. Сучасне українське кіно.

Кінематограф як вид мистецтва, що відображає ментальний портрет нації. Довженко, Параджанов, Іллєнко, Муратова, Осика –режисери українського кіно світового рівня. Українська кіноіндустрія сьогодні. Військова драма, бойовик, комедія, , анімаційний фільм, фентезі, детектив як типові жанри маскульту. Тема національної ідентичності в українському кіно. Артхаузне українське кіно. Авторські фільми.

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура припад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Тема 5. Реалії театрального мистецтва в сучасній Україні.

Академічні національні заклади й експериментальні театри. Професійні та аматорські вистави режисерів-новаторів. Перформативне мистецтво. Аматорський театр. Статистика витрат на театральне мистецтво. Театральні фестивалі, що отримали підтримку УКФ.

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.

6. Лютий Т. Культура принад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Лекція 6. Сучасна українська музика: виміри елітарного та масового в текстах пісень.

Classical crossover: поєднання академічної та естрадної музики. Утворення нових напрямків в межах естрадної музики - симфо-рок, фолк-рок, інді, скрипковий техно-акустичний ф'южн.

Творчість українських композиторів сьогодення.

Творчість гурту «Океан Ельзи»: феномен популярності.

Популярна музика. Кінець 1980-х-початок 1990-х років - час активного творення феномену української поп-музики. «Брати Гадюкіни», «Воплі Відоплясова», «Скрябін», «Кому Вниз». «Танок на майдані Конго», Тартак, «Вхід у змінному взутті», «The Vій».

Український рок (елементи хіп-хоп музики, джазу, фольку, блюзу та електронних жанрів). «Гайдамаки», «Kozak System», «Тарута», «Вій». Самобутній український рок-н-рол виконує «От Вінта». «Жадан та Собаки» і «Лінія Маннергейма».

Метал-сцена України: «Тінь Сонця», «Веремій», «Колір Ночі», та дніпровський гурт «САД».

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура принад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Лекція 7. Соціальна дилема: соцмережі як частина культури повсякдення і їх вплив на реципієнта.

Проблема сленгу у контексті молодіжної моди. Основні джерела молодіжного сленгу. Сленгізми серед українських студентів і причини їх побутування в культурному просторі сьогодення.

Блогерство в Україні. Образ успішного блогера: гра на очікуваннях аудиторії, оперативне реагування на інформаційні приводи і харизма, чесність і компетентність.

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пащенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура принад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.

7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Лекція 8. Видовищна культура й індустрія дозвілля: виміри масового та елітарного.

Культура повсякдення: елітарна та масова парадигми в житті сучасного українця (сімейні видовищні заходи в контексті сфери дозвілля).

Індустрія оздоровчого дозвілля (курортна індустрія). Індустрія фізичної реабілітації людини (масовий фізкультурний рух, культуризм і фітнес, спортивний туризм). Індустрія виправлення тілесного іміджу людини (система хірургічних, фізіотерапевтичних, фармацевтичних, парфумерних і косметичних послуг для виправлення зовнішності).

Індустрія естетичного дозвілля (культурний" туризм). Індустрія інтелектуального дозвілля (інтелектуальні гри, вікторини, кросворди).

Рекомендована література:

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пашенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура принад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

II. Плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи.

Семінарське заняття 1.

1. Завдання 1. Прочитати статтю.

Субкультура. Контркультура.

Наукове осмислення субкультур та контркультур у сучасній культурології почалося в 60-х роках ХХ ст. До цього проблеми субкультур досліджувалися в рамках концепції соціалізації відповідними науковими галузями – соціологією, соціальною психологією та культурантропологією (етнографією).

Кожне суспільство має певну сукупність культурних зразків, які приймаються та усвідомлюються – усіма його членами. Цю сукупність прийнято називати домінуючою культурою (всезагальною), яка функціонує на суспільному рівні. Суб'єктом культури на цьому рівні виступає суспільство як виразник певно визначених культурних цінностей. Разом з тим суспільство включає деякі групи людей, які розвивають певні культурні комплекси, що не сприймаються всіма членами цього суспільства. Ці культурні комплекси відображають груповий рівень функціонування культури, а особа, носій специфічних уявлень, свого «особистого» культурного досвіду, – особистісний рівень.

Кожна з груп людей розвиває свої способи поведінки, які відрізняють її від усього іншого суспільства, створює власну культуру. Як правило, субкультури функціонують саме на груповому рівні. У будь-якому соціумі існують соціальні групи (колективи), що мають орієнтацію на культурні цінності, норми та традиції, які відрізняються від загальноприйнятих норм і традицій переважної більшості населення. Тому культурні зразки, які тісно пов'язані із загальною домінуючою культурою і разом з тим відрізняються від неї своїми специфічними рисами, називаються субкультурами.

Поняття «субкультура» не тотожне поняттю «соціальна група», а відображує лише частковий вияв останнього. Соціальна група визначається фундаментальними ознаками соціального розмежування – ставленням до власності, влади, місцем у системі суспільного розподілу праці тощо. Члени соціальної групи не завжди обов'язково пов'язані прямими контактами, проте їм притаманні такі аспекти життєдіяльності, як уклад, рівень, якість життя, тобто те, що зараз усе частіше називають «стилем життя».

Субкультури існували з давніх часів, проте у патріархальні епохи вони відрізнялися лише так званим **«нормативним зразком» тієї чи іншої соціальної групи**. «Патріархально-селянський» зразок як особистісний тип субкультури історично склався першим. Так, Гесіод (VIII-VII ст. до н.е.) у дидактичній поемі «Труди і дні» добропорядність цього типу пов'язував із власними зусиллями; законами, що встановлені богами; упорядкованістю, мірністю, традиційністю життєвого укладу; удосконаленням майстерності в трудовій діяльності; прагненням до матеріального статку, збагаченню не за рахунок насилля й грабунку, а господарчої самодостатності. Життєвими настановами такого типу є: соціальна обережність, прагнення до безпеки від сумнівного випадку, що підривають усталений уклад і благополуччя; добропорядне ставлення до сусіда, на відміну від суперництва аристократів; прагматична обачливість, а іноді й хитрість – він і хазяїн у власній сім'ї чи общині, і підданий «у мирі». Такий нормативно-культурний тип може досить жваво трансформуватися як у тирана, деспота, так і в раба, хитрого холопа. Внаслідок урбанізації та становлення нових капіталістичних відносин виник «нормативний зразок» особистості буржуа. Він по-своєму оцінює й розуміє роль багатства: головна, чеснота для нього – гроші, які забезпечують його особисту незалежність та завойовану демократичним шляхом свободу. Він визнає високу цінність праці – працелюбність, діловитість, підприємливість, що разом з чесністю та вірністю дає можливість досягти ділового успіху. Він спирається на власні сили, керується принципом «людина робить себе сама, зобов'язана собі самій, несе відповідальність за себе, свої рішення і вчинки». Буржуазна етика заохочує скромність, бережливість, методичний і холодний розрахунок. У той же час цінуються такі чесноти, як витрати на «добрі справи» – як на власні та сімейні потреби, так і на благодійництво та меценатство.

Нормативний зразок «шляхетного мужа» (аристократа) передбачав відповідну аристократичну етику. У стародавні часи – це давньоримський воїн, скандинавський вікінг, китайський мандарин, японський самурай; у середні віки – європейський лицар, слов'янський дружинник або князь; англійський джентльмен Нового часу. До характерних рис такого «нормативного зразка» можна віднести особисте благородство, що диктується родовим походженням (успадкування або дарування

дворянського титулу, посвячення до лицарства), кодекс честі, слава, освіченість, манірність та звички (наприклад, знання та вживання іноземних мов у спілкуванні); суперництво, войовничий характер поповнення власності; нехтування фізичною, продуктивною працею; марнотратне ставлення до власності тощо.

У кожен епоху, крім нормативних типів, існували й ненормативні зразки субкультур: як субкультурні утворення існували культури гладіаторів, риторів – у Стародавньому Римі, сміхова карнавальна культура Середньовіччя, міщанська культура вишуканої доби Просвітництва, побутова міська культура другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

В основі сучасного нормативного зразка особистості лежить пріоритет загальнолюдських цінностей культури, які мають гуманістичний зміст: вивільнена праця та матеріальний статок, що забезпечує сучасний рівень комфорту, доступність освіти та духовного розвитку особи, якість здоров'я та його надійна охорона, особиста безпека і повага гідності особи, гарантоване благополуччя в старості. Вагомою цінністю залишається інститут сім'ї та виховання дитини.

Серед основних чинників, що впливають на формування субкультур, сучасна культурологія виділяє соціальний стан, етнічне походження (національність), релігію, місце проживання, рівень освіти, професійний статус, статеві, вікові відмінності тощо. Будь-яке співтовариство – носій певної субкультури.

Субкультура підкреслює внутрішню диференційованість культури. Саме в цій категорії відбивається і необхідність, і потреба в культурному розмежуванні та самовизначенні людей як членів певно окреслених соціальних груп, кожна з яких має специфічні ознаки. Дослідження динаміки розвитку таких соціальних груп, їх стійкості в певному часі дає змогу вибудувати типологію субкультур. За цією категорією можна відрізнити соціально прийнятні форми культурної диференціації (професійні, молодіжні, наукові, творчі, релігійні субкультури, субкультури національних меншин) від антисоціальних субкультур (терористичних угруповань, злочинних груп тощо).

Кожна субкультура – це продукт історичного розвитку суспільства. Тому важливо досліджувати диференціації його груп не лише за певними ознаками, а й за їхньою стійкістю в часі.

За формами організації: формальні (діяти згідно статуту, правових норм), наприклад, політичні партії, професійні об'єднання тощо; напівформальні – громадські соціокультурні чи соціально-політичні рухи.

Існуючі субкультури оцінюються не лише власними представниками, а й представниками інших груп. Від того, які оцінки переважатимуть (позитивні, негативні, нейтральні), залежить доля субкультури, її стійкість, напруження зв'язків у ній, можливості розвитку тощо.

Субкультура є похідним поняттям від загального поняття «культура» і означає культурну спільність із деякими особливими рисами та ознаками, виділеними з тієї чи іншої культури. Кожна культура є цілісним утворенням, що складається з множинності субкультур. Проте останні не є механічними складниками культури. У реальному житті вони перехрещуються, зливаються, трохи

розмежовуються або ж дуже відрізняються за деякими параметрами аж до протистояння основному масиву культури, перетворюючись на його альтернативу.

За певних обставин субкультура може культивувати зразки поведінки, що виступають антитезою домінуючій культурі. Субкультури тих груп, які не тільки відрізняються від домінуючих зразків культури, а й кидають їм виклик, називають контркультурами. У сучасній культурології поняття «**контркультура**» **використовується в двох значеннях**: 1) для позначення соціально-культурних настанов, які протистоять фундаментальним принципам пануючої культури; 2) як відмова від соціальних цінностей, моральних норм та ідеалів, стандартів і стереотипів масової культури, що склалися в умовах сучасної техногенної культури, яка уявляється організованим насиллям над особистістю, системою обмеження її творчого потенціалу.

У першому випадку йдеться про ті субкультури, що вступають у конфлікт з загальноприйнятими нормами і цінностями всього суспільства (злочинні групи, фашистські рухи, кримінальні та криміногенні субкультури). Такі субкультури мають яскраво виражені стандарти і норми, проте цілком протилежні загальноприйнятим нормам даного суспільства, які репродукуються всередині таких субкультур залученням до них молоді, яка через певні соціально-економічні, політичні та інші обставини втрачає соціальні орієнтири, спрямовані на підтримку загальнокультурного поступу.

У другому випадку маємо справу з субкультурами, що ототожнюються із західною молодіжною культурою 60-70-х років ХХ ст. Особливо показовим було протиставлення культурним цінностям у русі хіпі, панків, бітників та ін. Так, хіпі сповідували культуру, в якій не було місця для праці, а стриманість уявлялась непотрібною та обмежуючою свободу праведністю, патріотизм визнавався ненормальним явищем, а прагнення до придбання матеріальних благ – не вартим людської гідності. Такі культурні орієнтації відбивали критичне ставлення молоді до сучасної культури та її заперечення як «культури батьків». Саме тоді, в 1960 р., американський соціолог Теодор Роззак запропонував поняття «контркультура», даючи ліберальну оцінку тодішнім молодіжним рухам. На межі ХХ і ХХІ ст. з'явилися інші напрями контркультури – байкерів, реперів тощо; їхні сутнісні характеристики та ідейні основи тісно пов'язані з періодом зародження та розвитку молодіжних контркультур Заходу.

Отже, якщо з допомогою субкультур індивід може різними шляхами сприйняти та реалізувати базисні цінності суспільства, то контркультура означає індивідуальне відмовлення від основних зразків культури суспільства. Звичайно контркультура виникає внаслідок невдалого наслідування домінуючим культурним зразкам.

Історія знає також періоди, коли в загальнокультурному масиві суспільства виникали субкультури, які не заперечували базисних культурних цінностей, принципів та норм, але й не вписувалися в офіційно діюче, навіть законодавчо оформлене культурне поле. Ідеться про так званий *underground* – підпільну культуру, що формується й функціонує в надрах дисидентських рухів.

Проблема субкультур – найвагоміший аргумент у переосмисленні цілісної концепції культури; вона дає змогу простежити розвиток культури, її динаміку. В усі часи культура зумовлювалась

множиною субкультур, переважним впливом, одних і войовничими, інколи непомітними претензіями інших. Найпрогресивніші претензії, які; закликали до зміщення відсталих або віджилих складників субкультур, рідко ставали базою культурного поля суспільства. Вони, як правило, вуалювалися або знищувалися панівними субкультурами, бо останні обслуговували владні кола.

Завдання 2. Узяти участь в обговоренні.

Завдання 3. Навести 3-4 зразки контркультури та субкультури у світовій та українській культурі (період: XX та XXI ст.). Обґрунтувати відповідь (письмово).

Семінарське заняття2

Українське сучасне кіно.

1.Перегляд трейлерів до фільмів.

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ "МІСТО, ЯКЕ ЗНИКАЄ" (ТРЕЙЛЕР)
[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=SHSZNJMYR8&AB_CHANNEL=%D0%94%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%21](https://www.youtube.com/watch?v=SHSZNJMYR8&ab_channel=%D0%94%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%21)

1.Документальний повнометражний фільм «Місто, яке зникає» - це фільм у стилі Доку-Арт про Київ та сучасні проблеми Києва. Це фільм-діалог, звернення, роздуми. Що таке Місто? Просто пункт на мапі? Місце масового проживання людей? Чи щось більше?

2. ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ «ПОГЛЯД З ІНВАЛІДНОГО ВІЗКА» (2019 Р)
[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=9MBJ_7CCKE&AB_CHANNEL=%D0%94%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%21](https://www.youtube.com/watch?v=9MBJ_7CCKE&ab_channel=%D0%94%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%21)

2.Документальний фільм «Погляд з інвалідного візка», який вироблено у співпраці компанії «ВАВІЛОН» та проекту «Дивись Українське!» за сприяння Український культурний фонд.

3. Інший Франко.

4. Ми є. Ми поруч - офіційний трейлер.

Дивіться фільм «Ми є. Ми поруч» у кінотеатрах «Планета Кіно» з 8 липня 2021 року. Жанр: мелодрама

Режисер:

Роман

Балайян https://www.youtube.com/watch?v=xT5yweOLNPA&ab_channel=planetakino

5. КОРОТКОМЕТРАЖКА ВОРОНА, РЕЖ. ЧЕРНИШ
МАКСИМ [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=SQ_9G_YQ09W&LIST=PL9TX7QQR-8QJTBMKENZUYRDJLHUZJPHNP&AB_CHANNEL=MAXIMMAXIMOFF](https://www.youtube.com/watch?v=SQ_9G_YQ09W&LIST=PL9TX7QQR-8QJTBMKENZUYRDJLHUZJPHNP&AB_CHANNEL=MAXIMMAXIMOFF)

6. Мирослав Слабошпицький "Ядерні відходи".

«Чорнобиль страшний, але заворожує красою. Своєрідна капсула часу у Східній Європі. Люди поїхали – і природа бере своє» – режисер

За 30 років, що минули від часу катастрофи на Чорнобильській АЕС, 30-кілометрова зона навколо зруйнованої електростанції перетворилася на заповідник дикої природи. Проте серед занедбаних будинків і хащів залишаються жити люди. Вони працюють, вирощують овочі на городі й нечасто між собою згадують жахливі події 26 квітня 1986 року. Про життя Чорнобильської зони після аварії впродовж останніх років зняли низку цікавих фільмів.

2. Укласти анотацію-афішу до одного з переглянутих фільмів.

3. Ознайомлення: 15 українських фільмів 2023 року, які варто дивитись

Посилання

<https://tykyiv.com/misteckij/demoni-ia-pobieda-i-berlin-ta-mavka-15-ukrayinskikh-filmiv-2023-roku/>

*Щороку зацікавленість українським кінематографом продовжує зростати і серед українських глядачів, і серед іноземців. Цьогоріч на великі екрани виходять ті фільми, прем'єри яких перенесли через початок великої війни, і стрічки, які почали знімати вже після 24 лютого 2022-го.

Семінарське заняття 4

Соцмережі як частина культури повсякдення і їх вплив на реципієнта.

Блогерство в Україні.

1. Дискусія Соцмережі - частина культури повсякдення? Улюблені блогери.

2. Блогер – професія, уже не нова для України. Загалом ця діяльність передбачає ведення блогу, тобто розміщення в ньому відповідного контенту у вигляді записів, думок, а також аудіо- та відеоматеріалів.

Популярними є і спеціалізовані платформи для цього, але багато людей ведуть свої блоги у звичайних соціальних мережах. Якщо говорити про мету, з якою обирають цей різновид занять, то дехто хоче просто розважити аудиторію, дехто ж, навпаки, висвітлює важливу інформацію, дехто ділиться власним досвідом. Існує дискусія з приводу того, чи є це професією, чи це є хобі. Кожен вирішує сам, але не у всіх саме поняття про блогерство правильне – можуть виникати навіть стереотипи щодо модного заняття.

Не варто вважати, що, якщо людина створює якийсь контент, то це вже блогер. Дехто дійсно не має всіх ознак, щоб мати стосунок до цієї професії, дехто ж просто проти такого визначення щодо себе.

Аспект другий: блогерство – заняття не тільки для молоді. У всьому світі існує чимало блогерів, вік яких сягає за середній. «Молодість і старість – це дуже ілюзорні поняття, можна бути молодим зовні і старим у душі, а можна бути у поважному віці, але почуватися набагато молодшим

Аспект третій: блогерство приносить користь, але це не завжди матеріальне. Деякі люди можуть розпочинати свою кар'єру блогера з надією стати популярним і отримувати за це непогані кошти. Проте у цього заняття є й інші переваги. «Перш за все, блогерство допомагає здобувати нові знання, відкриває невідомі грані твого характеру, талантів і, звичайно ж, комплексів. Певною мірою це допомагає з ними боротися, але тільки якщо сама людина цього хоче. У моїй основній кар'єрі блогерство нічим не допомогло, в більшості випадків навіть заважало, доводилося чути іронічне «а ви блогер?» Але я переконаний, що ще допоможе», – запевняє **Андрій Трушковський**, блогер, бізнесмен, актор, модель.

Аспект четвертий: блогерство – не завжди розваги. Варто зазначити і про суспільну значущість. Люди, які в своїх блогах реагують на актуальні події, є лідерами думок. «Блогери надзвичайно важливі сьогодні. Через те, що більшість ЗМІ дискредитували себе тотальною «джинсою», роботою на олігархів і навіть на ворога України, блогери часто замінюють людям ЗМІ. Але і вони можуть бути заангажовані тією або іншою політичною силою. Дійсно незалежних блогерів не більше ніж 25%. Читачі дуже тонко й чітко відчують й помічають цю залежність, якщо вона є. Кількість блогерів, у порівнянні з 2014 роком, збільшилася в десятки разів, це дуже перспективна тенденція», – пояснює **Олег Пономар**, політичний діяч і найпопулярніший блогер України у 2017 році, згідно з опитуванням ICTV.

Аспект п'ятий: блогерство як канал поширення громадських проектів. Окрім того, активна діяльність у соціальних мережах використовується не лише задля власних цілей, а й для популяризації різних проектів, «велика кількість підписників на Facebook сприяє популяризації благодійних заходів, зокрема тих, що допомагають бійцям на сході України».

Блогерство зараз – досить модне заняття. До того ж, воно не має обмежень: стати блогером може будь-хто, незважаючи ні на вік, ні на інтереси. Варто лише знайти свою аудиторію. Проте якщо вже

братися за цю справу, необхідно звернути увагу на всі її аспекти, аби переконатися, що це тобі підходить.

Самі блогери по-різному оцінюють українське блогерство. Але в одному єдині - воно розвивається.

"Кожен знаходить свою нішу. І читачі також мають великий вибір на всі кольори та смак - зовнішня політика, геополітика, внутрішня, АТО, зрада, перемога і так далі. І це чудово", - каже він.

Популярність у соцмережах безпосередньо пов'язана з популярністю телевізійною. Практично всі блогери з рейтингу лідерів думок, у яких більше 150 тис. читачів, так чи інакше бувають на телебаченні. Решта більшою мірою невідомі українцям поза інтернетом, а значить, не мають електоральної ваги.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

Опишіть кар'єру двох відомих (ваших улюблених) блогерів (блогерок): один – український, один – іноземний. Зробіть порівняльний висновок щодо популярності втілюваних ними «образів». Дайте остаточне резюме їх роботи. Додайте фото блогерів, скріншоти, фото їх дописів тощо.

Обсяг роботи – від 2-х стор. і більше.

Семінарське заняття 5

Укладання рецензії на виставу.

1.Зразок рецензії.

Куди прямують пасажирки «Трамваю „Бажання“»

Рецензія на нову виставу Театру імені І.Франка (Київ)

3 листопада 2020 року на Камерній сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка відбулася прем'єра вистави "Трамвай "Бажання"" за п'єсою культового драматурга Теннессі Вільямса. Після оприлюднення афіші квитків на перші покази в касі не залишилося, а схвальні відгуки у соціальних мережах множилися, що спонукало слідкувати за можливостями відвідування театру.

Режисером вистави став **Іван Уривський**, чия творчість останнім часом привертає увагу представників як традиційного, так і експериментального театру. Його постановки йдуть на сценах

Одеси, Львова та Києва. Глядачам відомі “Фрекен Юлія”, “Камінний господар”, “Перехресні стежки”, а кілька днів тому вистава “Лимерівна” стала лауреатом Фестивалю “Премія ГРА—2020” у конкурсі найкращих вистав камерної сцени.

Здається, що й “Трамвай “Бажання”” може претендувати на участь у подальших творчих змаганнях. І не тільки в Україні. Ця робота відбиває новий рівень художнього мислення режисера, акторів і всіх франківців, залучених до створення вистави.

Берт Хеллінгер, популярний німецький філософ і психотерапевт, колись сказав, що за кожним вчинком людини ховається кохання. На перший погляд, його думка може здаватися дивною. Але історія, яку розповів американський драматург Теннессі Вільямс у п'єсі “Трамвай “Бажання”” вже понад 70 років свідчить про те, що люди не перестають мріяти про кохання і шукати у ньому своєї правди.

Отже, у двокімнатній квартирі, що на першому поверсі будинку в районі Elysian Fields Avenue (Єлісейські Поля) Нового Орлеану, мешкають Стела і Стенлі. Вони молоді та щасливі разом, хоча нещодавно ця аристократка з Південної Америки взагалі й не дивилася би на таке убоге житло. Двері та вікна їхньої домівки відчинені назустріч вуличному гомону, кімнати не мають перегородок, замість люстри – гола лампочка, але пиво та віскі тут бувають щотижня: Стенлі любить грати з друзями в покер, а також — випити і розслабитися. Може й побитися – він молодий, гарячий, і прекрасні манери його не обтяжують. Стела все пробачає Стенлі і готова віддавати своє тіло його пристрасті. Одного разу на краю їхнього гніздечка з'являється Бланш, старша сестра Стели, – втілення крихкості та витонченості. Вона втомлена від дороги, здається трохи дивною, і щоби заспокоїтися, ковтає віскі. Потім ще. Упродовж свого життя в будинку сестри Бланш буде часто тягнутися до пляшки та ховати тривогу і нервозність.

Від початку знайомства з Дюбуа-старшою Стенлі підозрює її у чомусь поганому, намагається дізнатися, які в неї “козири”: навіщо приїхала? Звідки в неї красиві речі? Що за аристократичні манери з минулого? Стенлі грубо вивертає валізи Бланш на очах Стели, а потім допитує гостю про те, що сталося зі спільною спадщиною родини Дюбуа, де гроші, насамкінець, повідомляє про “кодекс Наполеона” у цьому штаті, за яким чоловік має право на частину майна жінки.

Проте від маєтку “Прекрасна мрія” нічого не залишилося. Так само нічого не залишилося у житті Бланш, історію якої глядач дізнається з її спогадів (чи фантазій?) та розповідей Стенлі — він збирав довідки про “брудне минуле” гості, яка оселилася у маленькій квартирі. Бланш заважає йому поводитися так само, як було раніше — грубо, вільно, без жодних зобов'язань перед іншими. Занадто біла та романтична. А ще Бланш “погано” впливає на свою сестру, Стела починає висмикувати Стенлі, вимагати поваги, вони сваряться, миряться, кохаються. Під одним дахом всім тісно та спекотно, однак Бланш нікуди звідси не йде. Трамвай на ім'я “Бажання” привез її сюди, тут в її житті зовсім несподівано з'являється надія на щастя — в неї закохується Мітч. Він хоче одружитися.

Колись Бланш була заміжня, її коханий виявився гомосексуалом, і після того, як вона дізналася правду — застрелився. Вона довго страждала від втрати і провини, а потім — доглядала трьох хворих літніх родичок. Їхнє повільне вмирання руйнувало життя та психіку Бланш. Вона не впоралася з управлінням родинним маєтком, і кредитори відібрали його. Бланш переїхала до міста, де працювала вчителькою у школі, знайшовши розраду в численних сексуальних стосунках із чоловіками і навіть юнаком. Про це стало відомо адміністрації навчального закладу, її вигнали з роботи, та й місто після ганьби більше не приймало. Отже, поява у будинку сестри — це втеча, спроба притиснутися до рідної людини, сховатися від світу.

Бланш все ще намагається говорити про своє минуле так, ніби вона купалася у квітах, а кавалери її поважали і любили, робили щедрі подарунки. Однак Стенлі безжалісно викриває всі спроби Бланш удавати себе за іншу та розповідає давньому другові Мітччу про її розпусну поведінку, чим не залишає жодного шансу на щастя між ним та дивною жінкою з Півдня.

Стенлі не тільки руйнує стосунки між Мітчем і Бланш, але й переступає через її життя: гвалтує жінку. Зламана, вона втрачає глузд.

Дія розгортається у металевому трейлері, де мешкає подружжя Ковальські — навмисно підкреслений грубий реалізм життєвих умов без декору, за словами Бланш, можна порівняти з кошмарами Едгара По. Така аутсайдерська естетика сценографії Петра Богомазова повертає до атмосфери повсякденного життя робітничих кварталів Америки середини 20 століття, як їх уявляв Теннессі Вільямс. Але на цьому прямі порівняння майже завершуються. Замість квартири в будинку (як у кіноверсії) місцем дії став трейлер, і мінімалізм декорацій тепер вимагає від глядача значної уваги до кожної деталі вистави.

Пластичний малюнок вистави підсилюється звуковими образами: хтось постійно крутить кнопку приймача, ніби перемикає радіоканали, але ви не встигаєте впізнати голосів, програм чи оголошень про зупинку трамвая — про що взагалі там йдеться? Бурхливі звуки вриваються у розмови, залишаючи грубі шви у тканині вистави, а дія перетворюється на абсурд: ми бачимо у вікні, що герої лаються, Стенлі вдарив дружину або закричав на Бланш, але ми їх не чуємо. Вони й самі не завжди чують один одного...

Здається, команда українських митців, що працювала над виставою, відштовхнулася від бекграунду вистави “Трамвай “Бажання””, підхопила улюблені прийоми Теннессі Вільямса та створила сучасну концептуальну форму, яка міксує джазові мелодії Нового Орлеана, пластичні танцювальні рухи і додає трохи атрактивності — іноді це дійство схоже на мандрівний театр з червоними

Одна з глядачок після перегляду вистави залишила на сторінці у фейсбуці цікавий коментар про образ Стенлі. Вона розмірковувала про те, що дикунство цього молодого хлопця, який кидається на витончену і виховану жінку, можна пояснити тим, що раніше, він ніколи не зустрічав таких, як вона, що він просто не вміє красиво поводитися, не може взяти її інакше, ніж силою.

“Трамвай “Бажання”” — вистава асоціальна?

Якщо спробувати оцінити вчинки героїв вистави, яких блискуче втілюють актори театру ім.Франка, визначитися буде складно ще й тому, що “неоднозначність оцінок”, про яку писали критики перших постановок п'єси в Америці, тісно пов'язана з психічним розладом Бланш, яка певною мірою є альтер его Теннессі Вільямса.

Для Івана Уривського працювати з образами, що перебувають на межі зміненого стану свідомості, зовсім не нове.

“Трамвай “Бажання”” — вистава асоціальна, вона занурює у несвідоме героїв, досліджує мотиви, що штовхають їх на шлях любові чи ненависті та показує, якими різними можуть бути контексти сприйняття людини.

Творча команда франківців створила якісну художню роботу, яка дійсно надихає й підтримує глядача, говорить з ним однією мовою та залишається поруч. Так, штучна дистанція може обмежити контакти з іншими, щоби захистити людей від хвороби і смерті. Але ми ніколи не зможемо

захиститися від любові, яка також робить нас вразливими. Як не можемо відмовитися бажати, допоки ми живі.

Укласти рецензію на обрану виставу.

Семінарське заняття 6 Музика сучасної України

1. Створіть презентацію на основі матеріалу статей та власних міркувань і симпатій **«СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА МУЗИКА В ІМЕНАХ ВИКОНАВЦІВ, ТЕКСТАХ ПІСЕНЬ, ПЕРФОРМАНСАХ І КОНЦЕРТАХ»**

УВАГА! Презентація може стосуватися як класичної музики, так і поп-, рок-, техно-, кантрі музики тощо. Також можна робити мікс із різних жанрів, а можна залишатися і в межах одного.

АЛЕ!!!! НЕ МОЖНА присвятити презентацію лише одному виконавцю чи одному гурту!!!!

Видовищні заходи.

Семінарське заняття 7 Стереотипи й індустрія дозвілля

1. Дати розгорнуту письмову відповідь (до 5 сторінок) на одне із запитань:

1. Індустрія оздоровчого дозвілля, фізичної реабілітації людини й виправлення її тілесного іміджу (курортна індустрія).

- 2.Індустрія оздоровчого дозвілля, фізичної реабілітації людини й виправлення її тілесного іміджу (масовий фізкультурний рух, культуризм і фітнес, спортивний туризм).
- 3.Індустрія оздоровчого дозвілля, фізичної реабілітації людини й виправлення її тілесного іміджу (система хірургічних, фізіотерапевтичних, фармацевтичних, парфумерних і косметичних послуг для виправлення зовнішності).
- 4.Індустрія інтелектуального й естетичного дозвілля (культурний" туризм).
- 5.Індустрія інтелектуального й естетичного дозвілля (інтелектуальні гри, вікторини, кросворди).

Семінарське заняття 8.Залікова робота.

5. Завдання для самостійної роботи

Завдання №1.

Завдання №1.

Ознайомлення зі зразками класичної і популярної музики та літератури. Опрацювання джерел.

Пузій В. Чекаючи на вітчизняного Т. [Електронний ресурс] / Володимир Пузій. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2011/05/12/ chekajuchy-na-vitchyznjanoho-t.8>. Про сучасну українську літературу > Український Форум > Українська Література [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://misto.ridne.net/thread-6784.html9>. Оповідь – для народу. Українська популярна література як чергова стратегія «ходіння інтелігенції в народ» [Електронний ресурс] / Анатолій Лучка, Леся Ганжа, Юлія Поцілуйко. – Режим доступу: <http://cult.for-ua.com/archive.10>. Містичний вальс [Електронний ресурс] // «Піккардійська Терція» [тексти пісень]; альбом «Я придумую світ». – Режим доступу: <http://nashe.com.ua/song.htm?id=>

Завдання №2.

Дослідження театрального життя сучасного Харкова: дайджест. Опрацювання джерел.

[Харківщина театральна | Музей театру 20 ст. - Wix.com](https://tlebedinskaya.wixsite.com/theaterxx/harkivshina-teatralna)
<https://tlebedinskaya.wixsite.com/theaterxx/harkivshina-teatralna>

Завдання №3.

Ознайомлення із останніми новинками кіноіндустрії в Україні: створення афіші рекомендованих фільмів. Опрацювання джерел.

Сучасне українське кіно: здобутки і проблеми https://upmp.news/post_blog/suchasne-ukrayinske-kino-zdobutki-i-problemi/

Українське кіно сьогодні представлено практично на кожній міжнародній платформі <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3508394-ukrainske-kino-sogodni-e-na-koznij-miznarodnij-platformi-direktorka-kinoakademii.html>

Завдання №4.

Дослідження специфіки мистецтва фестивалів, флешмобів, шоу, що є популярними в Україні.
Опрацювання джерел.

Наші фестивалі й конкурси. <https://www.harmoniya.kiev.ua/our-festivals-competitions/>

Міжнародні та українські фести. <http://fest-portal.com/meropriyatiya/>

Разом

Рекомендована література

Основна література

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пашенко К. Україна:спротив, К.:АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура припад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Допоміжна література

1. Брюховецька Л. Приховані фільми : українське кіно третього тисячоліття/ Лариса Брюховецька.К. : АртЕк, 2016.382 с.
2. Голубець О. Мистецтво XXI століття: новий український шлях. Львів : Колір ПРО, 2012. – 199 с.
3. Українські митці у світі : матеріали до історії українського мистецтва XX-XXI століття .Львів: Апріорі, 2014. – 516 с.
4. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва : українська теоретична думка XX століття : антологія. Ч. 1. Ч. 2 / [упор. Р. М. Яців]. Львів : Львівська національна академія мистецтв, 2022.
5. Краснопольська Т.М. Механізм взаємодії Церкви та держави в Україні: характеристика основних елементів / Т.М. Краснопольська // *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 95. С. 215–223.
6. Жіночий образ у сучасному українському мистецтві / [упор. Л. Черватюк]. К. : Навчальна книга, 2007. 317 с.
7. Лютий Т.В., Ярош О.А. Культура масова і популярна: теорії та практики.Київ: Агентство-Україна, 2017. 124 с.
7. Лютий Т. 100 років української масової та популярної культури: стратегії ідентифікації // УК. 2013. № 11.
8. Оповідь – для народу. Українська популярна література як чергова стратегія «ходіння інтелігенції в народ» [Електронний ресурс] / Анатолій Лучка, Леся Ганжа, Юлія Поцілуйко. – Режим доступу: <http://cult.for-ua.com/archive>
9. Про сучасну українську літературу > Український Форум > Українська Література [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://misto.ridne.net/thread-6784.html>
10. Пузій В. Чекаючи на вітчизняного Т. [Електронний ресурс] / Володимир Пузій. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2011/05/12/ chekajuchy-na-vitchyznjanoho-t>.
11. Сінькенвич О.Б. Соціальні практики масової культури: ідентифікаційний дискурс: монографія; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 359 с.

12. Сушко А.І. Проблеми формування культури. Одеса, 2014. 289с.
13. Сушко А.І. Проблеми формування культури історичної пам'яті в освітньому процесі / А.І. Сушко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія : зб. наук. праць. Одеса : Фенікс, 2017. Вип.№ 13. С. 43-48.
- 14.Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр : монографія / Софія Філоненко: [Електронний Ресурс].Режим доступу:<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/mon-filonenko2.pdf5>.
15. Фрозінська С.І. Специфіка і тенденції масової світової культури. Аналіз основних аспектів. [Електронний Ресурс]. - Режим доступу: http://ethics.roerich.com/doc/kultura/Ablev_KCBMasKult.htm
16. Шедеври українського живопису : альбом /К. : Мистецтво, 2018. – 602 с.
17. Шумейко Т., Кушнарєва М. Б. Основні тенденції розвитку масової культури в сучасній Україні в контексті глобалізації[Електронний ресурс]/М.Б.Кушнарєва,І.В.Петрова,С. І. Цимбалюк, Т. В. Шумейко. – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2005_s6.php.
18. Шумейко Т., Романчук Л. «Мені сказали: «Зараз так ніхто не пише!» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://te.20minut.ua/news/26318>.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

III. Електронні інформаційні ресурси

- 1.[http:// mincult.kmu.gov.ua/](http://mincult.kmu.gov.ua/) – Міністерство культури України.
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- 3.<http://books.br.com.ua/> – Підручники онлайн (розділ «Підручники з Культурології. Історії культури»).
- 4.<http://pidruchniki.com/kulturologiya/> – Навчальні матеріали онлайн. Культурологія.
- <http://www.info-5.library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.

Зразок анотації на книгу

Ірена Карпа - сучасна українська письменниця, солістка гурту «QARPA» («Фактично самі»), журналістка, телеведуча, мандрівниця, громадська діячка, культурна дипломатка. У 2000-х - на початку 2010-х виходили твори письменниці «50 хвилин трави», «Фройд би плакав», «Перламутрове порно», «Суки отримують все», «Добло і Зло», «Піца "Гімалаї», «З Роси, з Води і з Калабані», «Baby Travel. Подорожі з дітьми, або Як не стати куркою» тощо, які принесли їй літературне визнання та славу «найепатажнішої письменниці» й «майстрині культурної провокації». У 2019 році, після тривалої паузи, авторка презентувала свій

новий роман «Добрі новини з Аральського моря». Мешкає у Франції разом із чоловіком та двома доньками.

Анотація книги «Як виходити заміж стільки разів, скільки захочете»

Якщо ви втомилися від невдалих стосунків, самотності чи просто нав'язливих нагадувань родичів про заміжжя, ця книжка вдихне у вас трошки оптимізму та любові до себе. Крім того, ви ще й від душі посмієтесь. Авторка поділиться своїм багатозлюбним досвідом, який точно стане в пригоді усім, хто прагне краще зрозуміти себе та відшукати свого ідеального партнера.

[Vira Krychkovska](#) (оцінка: 4 зірки з 5)

Часом мені хотілось буквально відкинути книжку через відверто сексистські вислови Ірени Карпи, яка себе, між іншим, голосно і завзято називає феміністкою. Але вчасно зупинилась і згадувала, що книжка це самоіронія авторки. Читаю далі.

На одній з сторінок каже: «Переорювати ниву консервативних стереотипів доведеться ще й нашим онукам, відчуваю». Зрештою авторка продовжує у «Як виходити заміж стільки разів, скільки захочете» переорювати ниву консервативних стереотипів, деталізуючи свої (і своїх подруг теж) численні романи з чоловіками різних типажів і національностей. Книжка — логічне продовження усіх її попередніх епатажних та здійснюючих за собою куряву критики романів.

Карпа — справжня героїня для дівчат, які місяцями чи роками не наважуються вирватись з нещасливих, приречених стосунків/шлюбів. Здається, що саме покінчити з стосунками їй вдається найлегше. Тут вона і ділиться своїми порадами, як пережити розставання, як зрозуміти, чи може у вас щось зі своїм обранцем скластись, як і де знайомитись, — і все це в стандартно жартівливій, легкій до прочитання формі.

Текст моментами здавався як свого роду ода радості авторки, що третій (цивільний) шлюб нарешті вдалий (хоча вона пропонує запитати, чи справді це так років через 10). Та якось все одно не хочеться за це засуджувати — людина щаслива і закохана, може, Луї (так звати теперішнього чоловіка Ірени Карпи) насправді її ідеал? «Як виходити заміж стільки разів, скільки захочете» часто сприймається як промоція «Добрих новин з Аральського моря», оскільки містить багато відсилок до цього роману.

Карпа жартує про дівчат, які звертаються до «ведіччих жінок», але мушу сказати, спочатку я була десь такої ж думки про її книжку, тільки на «карпівській» маневр. Однак визнаю, дещо хочу залишити собі в пам'яті і користуватись! Наприклад, цілувати себе в плече — бразильці таке практикують, щоби похвалити себе. Чим вам не прекрасна звичка, щоб хоч в рідкісні моменти не бути для самої себе людиною з найсуворішим ставленням?

Загалом, всі її поради будуть знайомі вам, якщо маєте хоч якийсь уявлення в психології, але, тим не менш, читати цікаво. Книжка для розслаблення, на вечір після важкого (не обов'язково) дня. Як протяжний інстаграм-пост. Або фейсбук-пост. Весело, коротко, наштовхне на любов, в першу чергу, до себе.

[NATALIA KRYVORUCHKO](#) (оцінка: 5 зірок з 5)

Просто ЧУ-ДО-ВА книжка, навіть моїй мамі сподобалась, не говорячи уже про чоловіка, з яким ми по черзі читали її в голос, хихикаючи навперебій. І хоча чоловік сказав, що Карпа от "пропагує" вільні відносини, часту зміну чоловіків і відходить від традиційних сімейних цінностей, я аж ніяк не погоджуюсь. Карпа пізнала "смак" різного роду шлюбів - стосунків і саме це допомогло їй стати такою як вона є - самодостатньою, активною, дещо "агресивною", але й тендітною водночас. та ще й із почуттям гумору.

Сподобалось, що книжка структурована по розділах, кожен з яких міг би претендувати на цілу книгу або розлоге оповідання. Адже якою б талановитою не була письменниця, читати потік думок не завжди до душі та й настрої повинен бути відповідний.

Хотілося б прочитати цю "книжку-інструкцію" у якихось 18-20 років, коли дивишся на телефон і думаєш "от зараз тільки звільниться і подзвонить", "не подзвонив - мабуть телефон вкрали, або начальник затримав до пізна на роботі" ітд ітп. Аби не набити собі лоба іноді справді варто прислухатись до досвідчених. Але що ж, коли тобі 30 і ти вже сама з подібним мішком "незрозумілих відносин", просто насолоджуєшся читанням, про себе підтакуючи "confirm", "було таке" чи ще щось в цьому роді.

Улюбленим став розділ "Одружитися з собою", адже ця думка у мене вже давно сидить в голові, особливо, коли приготую смачнючий борщ чи щось мега смачне. Саме тоді кажу чоловікові, що страшно йому завидую, що він одружений зі мною, адже в іншому випадку - сама б за себе вийшла заміж :) довгі роки я жила в омані, що "нельзя" два рази одружитись, а ось тут - виявляється, можна. УРЯ! Так і зроблю - відтепер у мене 2 шлюби: з собою і з чоловіком.

Особливий респект за розділ наприкінці про Тіндер. просто "бомба", особливо для людини, котра ніколи там не реєструвалась і взагалі слабо уявляє як можна знайомитись заради сексу. Натякну, що Микола з йогоородиною просто перевершує всі очікування.

Одним словом, рекомендую читати всією сім'єю - з чоловіком, мамою, бабою, собакою ітд. А потім ще піти на каву з подружкою, щоб ще раз переконатись, яке ж усе таки цікаве явище - стосунки. І як важливо залишатись цінністю перш за все для себе, незважаючи чи з Іваною, Філопом чи Мішалом ти в офіційному шлюбі.

Марія Кисельова (оцінка: 3,5 зірки з 5)

Прочитавши відгуки на книгу, можу зробити висновок, що [NATALIA KRYVORUCHKO](#) є представником старшого покоління, для якого речі, про які пише Ірена Карпа, є новинкою та викликають подив. Це не образа, а підтвердження того, що раніше було соромно любити себе, та і взагалі такого поняття не було, а про стосунки та пов'язані з ними проблеми дівчата могли дізнаватися лише від подружок. Це ще одне нагадування про те, що важливо, аби людина в будь-якому віці та незалежно від статі мала сміливість заявити, що вона «одружена з собою», як каже Карпа, та щоб кожен мав хоча б базове уявлення про психологію здорових стосунків.

Хочу сказати, що моє бачення книги «Як виходити заміж стільки разів стільки разів, скільки захочете» є більш близьким до бачення [Vira Krychkovska](#), яка дуже влучно описала мої думки при прочитанні цієї книги (бо я надто часто пересилювала себе та продовжувала читати). Втім я не можу погодитись із авторкою цієї рецензії в тому, що Ірені Карпі можна пробачити її сексистські вислови, враховуючи те, що ця книга є самоіронією. Чому? Бо вважаю, що навіть у жартівливій формі, не варто їх вживати, адже тим самим ти їх ще більше закріплюєш у підсвідомості читача. І, як казала сама Карпа: «Переорювати ниву консервативних стереотипів доведеться ще й нашим онукам, відчуваю». Тож давайте краще спростовувати стереотипи, а не підкріплювати їх.

Одразу кажу, що в мене поки що не було в планах ні за кого виходити заміж, але мені як студентці-психологу стало цікаво ознайомитися зі змістом цієї чудодійної інструкції. Тому хочу поділитися власним, «професійним» баченням книги «Як виходити заміж стільки разів стільки захочете».

Загальне враження від цієї книги в мене неоднозначне: деякі висловлювання Карпи обурювали мене, а деякі її думки, навпаки, збігались із моїми та були близькими до мого бачення. Місцями мені було нудно та важко читати, іноді траплялися корисні поради чи цікаві факти (наприклад, що для стосунків жінки можуть шукати чоловіка, схожого за характером на їхню матір, а не тільки на батька, як зазвичай вважають), які я підкреслювала для себе. Але сказати, що книга змусила мене над чимось замислитись або просвітитись я не можу, бо 95 % інформації для мене були вже знайомі.

Для себе я можу виокремити наступні переваги книги:

- впорядкованість матеріалу: книга поділена на 20 невеликих розділів, кожний з яких присвячений певній проблемі, що полегшує процес читання та дозволяє самостійно обирати та читати те, що для вас є актуальним;
- розмовний стиль написання книги + жарти авторки;
- використання психологічних практик, наприклад, відслідковування власних реакцій, мотивацій, рухів та думок протягом дня та зіставлення з поведінкою власної матері;
- фокусування уваги на любові до себе, яка проявляється у прагненні до саморозвитку, у виборі «правильного» партнера, який буде подобатися Вам, у відстоюванні особистих кордонів у спілкуванні з родичами, у піклуванні про своє психічне здоров'я тощо;
- особлива увага приділена токсичним стосункам: Карпа описує їхні ознаки та причини, перелічує стадії, через які проходить жертва. Також можна знайти короткі поради від авторки, як уникнути такої проблеми;
- розкриття любовних стосунків через призму стосунків батьки-діти;

- популяризація психології, нормалізація відвідування психолога тощо. Карпа пише про психологію, про психологічні проблеми та закономірності дотепно та доступно, завдяки чому навіть далекі від психології люди зрозуміють, про що йдеться.

Недоліки цієї книги:

- як уже зазначалось, у книзі наявні сексистські вислови: «...то цим ми, жінки, і відрізняємося від чоловіків якісно. Оцим-от умінням розпізнати важливе і докреативити наявний зміст до потрібної форми. Чоловіки, навіть цілком уже зрілі, часто бувають дивовижно поверховими в цьому питанні. Ліниви *задниці* вони, ці чоловіки. Їм бери і все готове подавай». Хіба чоловіки не стають такими саме через подібне наше ставлення до них? Хіба серед жінок не бувають таких, що підходять під такий опис?;
- порада з лицемірства від Карпи: «Не вмієте кататися – то заглядайте йому в очі захопленою ланню й, повторюючи про себе «зато в мене докторський ступінь з фізики», кажіть: «Ти ду-уже круто катаєшся. А підправиш мені трохи техніку?» Я не проти компліментів чоловіку, але тільки якщо щиро захоплюєтесь ним, а не задля того, аби справити враження якоїсь недотепи та потішити чиєсь его;
- заборона на перевершення чоловіка (знову стереотип): «Вмієте кататися – катайтеся, можна із обранцем наввипередки, але вважайте не *переїхати йому яйця*, якщо реально катаєтесь краще за нього». Жінки можуть бути краще за чоловіків, і не варто перейматися через те, що можна нашкодити цим їхньому его або принизити їх (якщо це не навмисно);
- головний недолік – поверховість книги. На мою думку, за пару сторінок неможливо добре розкрити теми, які зачіпала Карпа, тому можна це вважати проблемою формату, в якому веде розповідь авторка.

Підбиваючи підсумки, можу сказати, що книга суперечлива. Від себе я б могла порадити прочитати книгу «Як виходити заміж стільки разів, скільки захочете», оминаючи ДЕЯКІ розділи. Прочитання цієї книги, на мою думку, стане чудовим **початком** для тих, хто тільки вчиться любити та пізнавати себе. І наостанок процитую Ірену Карпу: «...всім нам треба до психолога (І мамі з її подругою – в першу чергу)». J

Зразок реклами фестивалю

XII Львівський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів LISFF Wiz-Art

Це щорічний Міжнародний фестиваль короткометражних фільмів, що відбувається у Львові наприкінці липня. Фестиваль було засновано художнім об'єднанням Wiz-Art. На фестивалі щороку демонструється понад 100 нових короткометражних фільмів. 9 серпня о 19:00 відбувся показ спеціальної підбірки "Кіно і музика" за участі виконавців Івана Остаповича, Мар'яни Клочко та Melancholy Drive, Катерини Гривул, Pilikayu, Dalebi та Андрія Ковальського. Атмосферу вечора доповнилась неперевершеним іронізатором, а ведучим був Богдан Шумилович.

Lviv International short
Film Festival
Wiz-Art

Зразок виступу «Музика для мене»

Мій проєкт - це спроба повернути увагу до талантів наших артистів й спроби глибшому розумінню та вдячливому відгуку сучасної української музичної творчості у контексті моєї повсякденності.

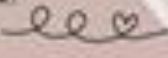
Ви готові?
Тоді починаємо!

ЧАС ПРОКИДАТИСЯ!

Ранок суботи, і вже 10 година! Поспішайте, час прокидатися: сьогодні в нас неймовірно багато справ. Хутчіш направляюся у ванну кімнату, щоб освіжитися. Там, на полиці, стоїть старезне радіо, яке наповнює простір ритмічною музикою.

Та це ж популярна пісня гурту The Hardkiss - Make-up! Вона така енергійна, що кожен акорд пробуджує не лише тіло, а й душу.

Цікаво, хто такі The Hardkiss і як їм вдалося створити такий енергійний трек?

THE HARDKISS

The Hardkiss - це український музичний гурт, що виконує пісні англійською та українською мовами. Гурт був створений у 2011 році. Ініціатором написав колективом Юлією Саною та Валерієм Бєбком, який також є креативним продюсером. The Hardkiss неодноразово визнавалися найкращими зос-

THE HARDKISS

та українською мовою, і гурт був створений у 2011 році. Ініціатором написав солюїстою Юлією Саною та Валерієм Бєбком, який також є креативним продюсером. The Hardkiss неодноразово визнавалися найкращим рок-гуртом та найкращим концертним гуртом пострадянських країн та Східної Європи. Особливістю гурту є яскраві образи та перуки солюїсток, над якими працюють стилісти Слава Чайка та Віталій Дацюк.

Гурт The Hardkiss почав свою діяльність з проєкту "Val & Sania", створеного Юлією Саною та Валерієм Бєбком. Їхня перша пісня "Babylon" була випущена у вересні 2011 року. Особливо варто відзначити пісню "Make-up", яка стала символом нової ери в українській музиці та принесла гурту широке визнання. Цей трек не лише підкреслює їх талант, але й відображає їх здатність створювати музику, що зачіпає серця слухачів. Відзначення на премії YUNA як «Відкрита року» та за «Найкращий кліп року» лише підтверджують це.

The Hardkiss також активно взаємоділи з кіноіндустрією, наприклад, записавши трек «Shadows Of Time» спеціально для українського фільму «Тіні забутих предків» і презентувавши одноіменний кліп до прем'єри стрічки. Великі аншлагаї шоу на честь п'ятиріччя гурту відбулися в жовтні 2016 року у київському клубі Stereo Plaza.

Їх внесок в українську культуру важко переоцінити. Виступи гурту The Hardkiss — це не лише музика, а й справжні візуальні шоу, що демонструють їхню креативність і оригінальність. Це гурт, який вкрає своєю енергійкою та вмінням створювати незабутні шоу. У їхній творчості чітко відгукується любов до музики і бажання приносити нове та свіже в українську музичну індустрію.

МАЙСТЕР-КЛАС З ПРИГОТУВАННЯ СНІДАНКУ

Виходячи з ванної кімнати, я вмикаю свою улюблену пісню виконавця "To Eternity" та прямую до кухні, відчуваючи, як мелодія наповнює кожен крок позитивною енергією.

Під різноманітні акорди я розпочинаю приготування свого сніданку. Розтоплюю сковорідку, поки аромат кави поступово наповнює повітря, створюючи невимушену атмосферу затишку; під магію музики обсмажую яйця, насолоджуючись ритмічним танцем запахів.

ЗРАЗОК ЗАЛКОВОГО ЗАВДАННЯ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет психології

Спеціальність – 053 - Психологія

Семестр 3

Форма навчання денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: Елітарна і масова культура: український вимір

ЗАЛКОВЕ ЗАВДАННЯ № 1

1.Елітарне і масове як явища культури сьогодення. (20 б.)

2.Сучасна українська фотографія. (20б.)